

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ХІМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра аналітичної хімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

Наталія Усенко Наталія УСЕНКО

30 » 06 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ АНАЛІЗУ**

для здобувачів освіти

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

**10 Природничі науки
102 Хімія
магістр
Хімія
вибіркова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	II
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: доц. Кеда Тетяна Євгенівна

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробник: Кеда Тетяна Євгенівна, к.х.н., доц., кафедра аналітичної хімії.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри аналітичної хімії

 Оксана ТАНАНАЙКО

Протокол № 12 від «22» червня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією хімічного факультету

Протокол від «29» червня 2022 року № 7

Голова науково-методичної комісії Олександр РОЇК

« _____ » _____ 2022 року

1. Мета дисципліни – ознайомлення з вимогами й основними засадами системи якості аналізу.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Знати основи аналітичної хімії, хімічних і фізико-хімічних методів аналізу, статистичної обробки результатів аналізу, а також охорону праці в хімії.
2. Вміти статистично обробляти отримані результати аналізу, працювати із сучасною обчислювальною технікою, інформаційними ресурсами.
3. Володіти елементарними навичками роботи в аналітичній лабораторії.

3. Анотація навчальної дисципліни. Поглиблене теоретичне вивчення підходів до отримання випробувальною (аналітичною) лабораторією достовірного результату аналізу та доведення високоякісного результату до споживача. У дисципліні розглядаються сучасні вимоги до ресурсів і процесів аналітичної лабораторії відповідно до нормативних документів України і міжнародних стандартів; критерії акредитації аналітичної лабораторії. Приділено увагу описам стандартних операційних процедур, зокрема роботи обладнання, виконання аналітичних робіт, документування результатів. Передбачається ознайомлення з досвідом кращих випробувальних лабораторій різних галузей і зустрічі з їх представниками.

4. Завдання: Формування у студентів уявлень про особливості забезпечення якості аналізу випробувальною (аналітичною) лабораторією; здатності

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- організовувати, планувати та реалізовувати хімічний експеримент;
- дотримуватися етичних стандартів досліджень і професійної діяльності в галузі хімії (академічна доброчесність, ризики для людей і довкілля тощо).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання	Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1. Знати основні складові моделі системи управління якістю аналізу. Основні нормативні документи.	лекції, самостійне опрацювання рекомендованої літератури	КР	20
1.2. Знати вимоги до ресурсів аналітичної лабораторії: персоналу (функціональні обов'язки); обладнання; приміщення та умов довкілля.	лекції, підготовка презентації, самостійна робота, самостійне опрацювання рекомендованої літератури	Перевірка завдань самостійної роботи, КР	20
1.3. Знати основні вимоги до процесу, зокрема відбирання зразків, методів аналізу, забезпечення достовірності результатів, управління даними та інформацією аналітичної лабораторії.	лекції, підготовка презентації, самостійне опрацювання рекомендованої літератури	Перевірка завдань самостійної роботи, КР	25

Результат навчання	Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.4. Знати способи покращення метрологічної простежуваності.	лекції, самостійне опрацювання рекомендованої літератури	КР	10
2.1. Вміти розробити стандартні операційні процедури відповідно до чинних вимог.	лекції, самостійне опрацювання рекомендованої літератури	Перевірка завдань самостійної роботи.	20
2.2. Вміти планувати заходи по забезпеченню якості аналітичних робіт.	лекції, самостійне опрацювання рекомендованої літератури	КР	5

КР – контрольна робота

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2
Програмні результати навчання						
Р6. Знати методологію та організації наукового дослідження.			+	+		
Р10. Планувати, організовувати та здійснювати експериментальні дослідження з хімії з використанням сучасного обладнання, грамотно обробляти їх результати та робити обґрунтовані висновки.		+	+	+	+	+
Р11. Складати технічне завдання до проекту, розподіляти час, організовувати свою роботу і роботу колективу, складати звіт.	+				+	+
Р12. Оцінювати ризики у професійній діяльності та здійснювати запобіжні дії.	+	+		+		+

7. Схема формування оцінки

7.1 Форми оцінювання студентів

Семестрове оцінювання:

Максимальна/мінімальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом: **60 балів /36 балів**, а саме:

1. Контрольна робота №1: РН 1.1, РН 1.2 (частково) – 15/8 балів.
2. Контрольна робота №2: РН 1.3 (частково), РН 1.4, РН 2.2 – 15/8 балів.
3. Презентація: РН 1.2, РН 1.3 – 10/6 балів.
4. Оцінювання самостійної роботи: РН 1.2, РН 1.3, РН 1.4, РН 2.1(повністю) – 20/12 балів.

Підсумкове оцінювання (у формі іспиту):

Максимальна/мінімальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом: **40 балів /24 бали***.

Результати навчання, які будуть оцінюватись: РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3, РН 1.4.

Форма проведення: письмова робота.

Види завдань: 26 тестових питань на 40 балів.

***Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за екзамен не може бути меншою 24 балів.**

Студент допускається до іспиту, якщо протягом семестру він:

набрав не менше, ніж **36 балів**;

написав контрольні роботи і вчасно виконав завдання самостійної роботи.

7.2. Організація оцінювання:

Терміни проведення оцінювання:

Контрольна робота №1: не раніше 8 тижня семестру;

Контрольна робота №2: не раніше 14 тижня семестру;

Оцінювання самостійної роботи: впродовж семестру.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Оцінка (за національною шкалою) / National grade	Рівень досягнень / Marks
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і самостійних занять

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Лекції	Самостійні
1. Основні складові системи якості аналізу			
1	Випробувальна лабораторія, її завдання, споживачі аналітичних досліджень. Основні складові системи якості аналізу. Нормативні документи.	2	6
2	Вимоги до ресурсів. Персонал лабораторії, вимоги до кваліфікації, функціональні обов'язки, оцінка компетенцій.	2	4
3	Основні процеси аналітичної лабораторії відповідно до етапів аналізу. Вимоги до обладнання. Стандартні операційні процедури: загальні положення та структура.	6	12
4	Документація лабораторії: структура, види і управління документацією. Протоколи випробувань.	4	10
Контрольна робота 1		2	
2. Забезпечення і контроль якості			
5	Вимоги до процесу. Відбирання зразків та поводження з ними.	4	10
6	Метрологічна простежуваність.	4	8
7	Планування і покращення якості аналізу. Акредитація випробувальної лабораторії. Екскурсія до лабораторії.	4	10
Контрольна робота 2		2	
Всього		30	60

Загальний обсяг **90 год.**

Лекції – **30 год.**

Самостійна робота - **60 год.**

Рекомендована література:

1. Термінологія аналітичного вимірювання. Вступ до VIM 3: за ред. В. Барвікта Е. Прічард: переклад першого видання настанови Eurachem2011 р. –К.: ТОВ "Юрка Любченка", 2015. – 82 с.
2. Момот О.І. Менеджмент якості та елементи системи якості: Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 368 с.
3. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація : Підруч. для вищ. навч. закл. / Р. В. Бичківський, П. Г. Столярчук, П. Р. Гамула; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л., 2002. - 560 с. - Бібліогр.: с. 556-559
4. Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій: ДСТУ ISO 17025:2006 – ДСТУ ISO 17025:2006 – [чинний від 2007-07-01]. К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 24 с. – (Національні стандарти України); а також ДСТУ ISO 17025:2017 від 01.01.2018.
5. ДСТУ ISO/TR 10013:2003. Настанови з розроблення документації системи управління якістю. – [Чинний від 01.07.2004]. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – Вип. IV. – 11 с.
6. Настанови щодо навчання персоналу: ДСТУ ISO 10015:2008 – ДСТУ ISO 10015:2008 – [чинний від 2009-01-01]. К.: Держспоживстандарт України, 2011. – 8 с. – (Національні стандарти України).
7. Хімічева Г. І. Процес документування в науково-дослідних установах: вплив на рівень результативності науково-дослідних робіт та системи управління якістю / Г. І. Хімічева, С. Н. Лапач, І. В. Лазько // Східно-європейський журнал передових технологій. – 2009. - № 6/3 (42). – С. 26-29.
8. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2005, IDT): ДСТУ ISO 9001:2008. – [Чинний від 01.09.2009]. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – Вип. IV. – 50 с. 1.

Інтернет ресурси: <https://www.iso.org>